

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročilna značka:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primerum popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale določeni oglašitvi, se računajo po pogodu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Res škandal!

(Izv. dopis iz uč. krogov z Goriškega.)

Gospod urednik! Nič ne zamerjamo Vašemu listu, da je dvakrat ožigosal postopanje učiteljstva glede rabe jedino zveličavne nemščine v slovensko-laškem učiteljskem društvu. Vedite, da učiteljstvo celo odobruje nastop Vašega lista. Da bo Vašim čitateljem znano, kako je prišlo do škandalov, prosim, da objavite sledeče črtice.

Ko je bila sprožena misel o ustanovitvi deželnega učiteljskega društva in ko smo se na ustanovnem shodu razgovarjali o poslovnem jeziku društva, povdarjalo se je z obeh strani, od slovenske in laške, da se materina, deželna jezika nikakor ne smeta zapostavljati! Nemški jezik smo pritaknili le kakor neobhodno zlo, t. j., z namenom, da ne bi trebalo določevati, kateri deželni jeziki imajo prednost in da v glavnih in odborovih sejah ne bi trebalo — tolmačev! Nemški jezik se je sprejel — nekako po sili, kakor lupina. Teško smo glasovali tudi za to; a upali smo, da bo društvo sicer upoštevalo deželna jezika kakor jedino pravna jezika društva. Varali smo se.

Določalo se je, da imej društvo dva tajnika: slovenskega za slovensko dopisovanje in laškega za laško. Kako je prišlo do označenega škandala — ve le odbor, ki je edino odgovoren za škandal.

Ako bi hoteli navajati zgodovino, kako je prišlo do tega, da si je slovensko-laško učiteljstvo zbralo jedinega, trdega Nemeč-učitelja v deželi za predsednika, prišli bi do trmoglavosti slovenskega učitelja, ki je hotel na vsaki način usiliti za predsednika moža, katerega nikdo ni poznal. Podpredsednik, g. naduč. Bajt, osebno znan z jednim Nemečem, učiteljem na Šulveranjski šoli, zabil si je v glavo misel, katero po pravici imenujete škandal.

Kaj pa je privedlo dotičnika, da je zdaj začel celo sam podpisovati — skandale, nam ni znano. Vemo le, da je dotičnik, kljubu izrecnemu prigovarjanju, usilil v odbor kakor slovenskega tajnika moža, ki za tak posel ni sposoben.

Kaprica je kriva, da društvu ni pristopil marsikateri učitelj; kaprica ima na vesti — skandale! Zdelo se nam je, da ne pojde

gladko, ker trmoglavost in neznačajnost nista rodila še nikdar dobrega sadu!

Uverjeni bodite, da se poskrbi, da se škandali ne bodo dolgo ponavljali. Slovenski odborniki naj varujejo sveto načelo absolutne enakopravnosti in veljavnosti slovenskega jezika, sicer niso vredni zaupanja, katero so si obesili celó proti volji zavednega dela slovenskega učiteljstva. Zahtevamo od njih, da nemudoma operejo madež, katerega so oni krivi!

Slovenska javnost pa naj sodi milo pregrehe posamičnikov!

Še nekoliko pripomb. Ta glas iz učiteljskih krogov nam je v veliko zadoščanje. To iz dvojnega razloga. Prvič zato, ker je od interesirane strani sankcioniran naš nastop, drugič (in še posebno zato), ker nam je gospod dopisnik — poznan šolnik — pojasnil, kje je krivda! V pravo, resnično srčno zadoščanje nam je, da nam je ohranjena vera v značajnost in narodno in političsko poštenje ogromne večine slovenskih učiteljev na Goriškem. Na posamičnikih je torej krivda: učitelji pa so pogršli le v toliko, da so bili malce preveč zaupljivi in premalo previdni o izbiranju onih, katerim so poverili zastopstvo svojih interesov, oziroma vodstvo društva, ki naj bo predstavitelj interesov skupnega učiteljstva na Goriškem.

Z veljavnostjo nemškega jezika v toliki meri in v tisti namen, kakor nam pripoveduje današnji g. dopisnik, bi se sprjaznili tudi mi z ozirom na res bedno stanje učiteljev in na nujno potrebo skupne organizacije za zboljšanje razmer. Nas je ogorčilo le to, da so oni, ki so krivi, usilili nemščino daleč preko meje, označene od gospoda dopisnika.

Tudi temu ne bi prigovarjali, da si vse avstrijsko učiteljstvo proglašajo skupno, na nemškem jeziku pisano glasilo. Ali to glasilo bi smelo biti nemško le v toliko, da bi izhajalo v nemškem jeziku, sicer pa bi moralo biti le glasilo učiteljev, glasilo v obrambo skupnih stanovskih koristi, nikdar pa ne bi smelo biti glasilo, ki vleče na — *deutsch-national!*

Po rečenem nam mora priznati vsakdo, da smo se postavili na stališče koncilijance in da je daleč proč od nas misel, kakor da bi hoteli zahtevati od naših učiteljev, naj se

ni dal miru in zdirjal je proti rečenemu konju. Zdaj je zapazil še le, da ni sam konj. Imel je privezanega moža na hrbtnu. Orgenstrom se je bližal konju bolj in bolj. A ko ga je ta zapazil, se je obrnil v nasprotno stran in hotel zbežati. Pa komaj je naredil par korakov, že se je zgrudil na tla. Uboga žival je morala biti grozno utrjena.

Orgenstrom se je približal konju. Preplašen je skočil nazaj in vskliknil: «Mazepa!» Spoznal je hetmana kozakov. Isti je bil trdno privezan na konja, ravno tako, kakor so ga zvezali donski kozaki. Bil je popolnoma nezavesten.

Orgenstrom mu je prerezal vrvi in ga oblival z vodo iz vojaške čutarice. Med tem se je približal tudi kralj. Začuden je gledal tudi on Mazepo. Ni si mogel raztolmačiti, kaj da se je zgodilo z Mazepo.

Orgenstrom je dal znamenje nekaterim vojakom, ki so jim sledili v majhni daljavi. Ti le so se približali in položili Mazepo na nosilnico. Štirje možje so ga nesli, dokler ni vsa družba dospela do glavne vojske. Tam so napravili šotor čez noč, in so se trudili, da bi obudili Mazepo. Zdaj je jeden vojakov prinesel malo mleka in ga vлил hetmanu v usta. Takoj je ta odprl oči in gledal zmedeno okoli sebe. Orgenstrom ga je nagovoril in Mazepa ga je gledal dolgo. Nazadnje je steg-

postavijo na stališče narodne ekskluzivnosti tudi tedaj, ko jim živo treba skupnega nastopanja s tovariši drugega jezika. Ali koncilijance, kolegijalnost se ne smeta pretvarjati v samoponiževanje! Najkoncilijantnejši človek ne sme pozabiti na ugled svojega rodu in svojega jezika, ne sme dopuščati, da bi v njegovi hiši gospodaril tujinec! Kakor smo torej pripravljene pripoznavati potrebo skupne organizacije učiteljev, kakor jo označuje naš današnji gospod dopisnik, tako moramo najodločneje zanikati potrebo, da so tej organizaciji na čelo postavili človeka, ki je v službi glasovitega šulveraina, s katerega tendencijami se ta moč tudi strinja! »Schulverein« je sicer res šolsko društvo, ali tako, da hoče potem šele dosežati narodne in politične namene! To društvo ima politične, raznarodovalne, bojovite, agresivne namene, naperjene v prvi vrsti proti avstrijskim Slovanom, h katerim se prištevamo tudi mi Sloveni! Mi si ne moremo pomagati in izjavljamo danes zopet: izvolitev takega moža organizaciji naših učiteljev na čelo je in ostane oduren afront interesu in narodnemu ugledu našega naroda, to je madež, katerega izprati je goriško učiteljstvo dolžno tudi radi — sebe, svojega ugleda in svojega narodnega poštenja! Ured. »Edinosti«.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 16. novembra 1900.

Volilno gibanje. Goriško. SKRasa nam pišejo: V kratkem se imajo pri nas vršiti volitve za državni zbor — no, vključ vsemu netenju od strani goriške gospode je pri nas vse mirno. Ljudje so sprevideli (vsaj večinoma), da se ves prepri v Gorici vodi ne v blagor naroda, ampak le radi razpaljene mejsebojne osebne mržnje izvestnih goriških gospodov. Ljudstvo se vprašuje, zakaj naj bi se klali med seboj, ko bi morali vporabljati vse sile proti skupnim sovražnikom in zatiralcem?! V sled tega je nastala na Krasu taka apatija, da dosedaj v večih občinah niti kandidatov niso postavili za prvotne volitve in se lahko zgodi, da v nekaterih občinah mesto »liberalcev«, oziroma »klerikalcev« zmagajo — pristni socialni demokratje. To naposled ne bi bila velika nesreča, kajti skoro bi bilo bolje, da zmaga soci-

nil roko, katero je Orgenstrom prijel veselo. Zahvaliti se mu je hotel za rešitev. Komaj slišno je zahteval, naj mu dajo jesti. Takoj so mu dali in Mazepa je jedel kakor sestradan volk. Istotako slastno je pogoltnil kapljico vina. Ko se je malo okrepčal, začel je praviti, kako da so ga izdali lastni rojaki, zvezali ga in kako bi poginil v neizmer- nih ravninah, ako ne bi ga bil našel Orgenstrom.

«Sedem dni sem bil na konju. Ganiti se nisem mogel nikamor», je nadaljeval. «Trpela sva oba, jaz in konj. Že sem mislil, da mi bo treba poginiti v divjih stepah. Bil sem že ves onemogel, ko ste me dobili vi drugi. Nadalje veste vi bolje, nego jaz». Umolknil je in zaspal na mestu. Orgenstrom ga je ukazal odeti s plahto in pustiti v miru.

Tudi konju, na katerega je bil zvezan Mazepa, so postregli. Dali so mu vode in živeža. Lačna žival je požirala, da je bilo slišati deset korakov daleč.

Ko se je drugi dan zbudil Mazepa, je bilo že vse živo po taboru. Pripravljali so se na odhod. Orgenstrom je pristopil k hetmanu in ga vprašal, je-li bi mogel jahati? Če prav je imel Mazepa še skoro popolnoma otrple ude od tesnih vrvi, je obljubil, da bo jahal. (Pride še.)

jalni demokrat, nego tak »liberalni« ali »klerikalni« kandidat, ki noč in dan ne misli na drugo, nego na to, kako bi uničil svojega slovenskega »brata« druge barve. Bati pa se je, da o takem cepljenju glasov zmaga italijanski kandidat!

Goriška gospoda se tolažijo s tem, da na ožji volitvi oddajo vsi slovenski volileci svoj glas slovenskemu kandidatu. V tem oziru pa dela gospoda menda račun brez krčmarja. Prosimo vas! Kako morejo vendar zahtevati, da poštene volileci in značilni možje oddajo svoj glas možu, katerega so jim pred ožjo volitvijo njihovi voditelji prikazovali kakor izvržek vsega človeštva?!

O nekaterih »voditeljih« znamo sicer, da so prej javno in celó v listih hvallili in povzdigovali v deveta nebesa moža, katerega sedaj »razkrinkavajo« kakor najpodlejši stvor; no, priprosto ljudstvo je še preznačajno, da bi umelo to doslednost in to politično moralo.

Hujskanje »voditeljev« bo na ta način imelo le ta vspeh, da se ljudstvo vzdrži volitev in pusti volilne »rodoljube«, naj se le sami med seboj vlačijo za lase!

Slavno uredništvo je naproseno, da nespremenjeno priobči ta pojav opravičenega ogorčenja in vso moralno odgovornost rad vsprejemlje

Opazovalec.

(Dopisnik »S Tolminskega« v zadnji »Soči« govori skoro kakor o gotovi stvari, da v V. kuriji pride do ožje volitve med italijanskim kandidatom in jednim našim; istotako pa je gotov, da bodo potem oboje naši stranki glasovali za slovenskega kandidata, ki pride v ožjo volitev. To daje pod nos »raznim listom«, katerih noče imenovati, ki se boje, da bi bil izvoljen italijanski kandidat.

Mi pa menimo, da bo že dovolj škandala, ako pride italijanski kandidat v ožjo volitev. Ali mi bi vprašali tudi gospoda dopisnika, kdo mu jamči, da bodo n. pr. Slogaši v sedanji razpaljenosti na ožji volitvi hoteli glasovati za dr. Tumo? Ali ni možno, da ostanejo doma? Ali ni celo možno, da bo tudi takih, ki bodo v svoji divji strasti raje glasovali za italijanskega kandidata! Nikdo naj se ne smeje. Notorična stvar je, da nikdar strast ne vsiipeva tako, kakor takrat, kadar so se stepli bratje! Sicer pa čitajte današnji »Piccolo«, ki se veseli cepljenja glasov na Goriškem, čes: non sono escluse sorprese!! Ali ste umeli?! Ured.)

Štajersko. Narodni volilni odbor v Celju je proglašil nastopne kandidature: za kmečke skupine: Hugona viteza Berksa, Frana Robiča, dra. Miroslava Ploja; za mestne skupine dra. Ivana Dečka in dra. Radoslava Pipuša; za V. kurijo Frana Mlakarja. Glede drugega mandata v tej kuriji prepušča volilni odbor volilecem, naj sami odločijo med Dragotinom Hribarjem in Josipom Žičkarjem. V svojem volilnem progla- su pravi volilni odbor, o potrebnih lastnostih slovenskega poslanca.

«V teh resnih časih treba slovenskemu narodu kot zastopnike odločnih mož; mož, kateri bodo v zajemnem postopanju z zastopniki drugih slovenskih narodov v Avstriji, sosebno s Čehi, tirjali popolno, vsestransko jednako- pravnost za vse slovanske narode v Avstriji, kateri bodo tirjali kot prvi pogoj temu pravični zastop v državnem zboru na podlagi splošne direktne in enake volilne pravice; bodo posebno tirjali z vso odločnostjo, in če treba tudi z vso brezobzirnostjo slovenskemu narodu in njegovemu jeziku priznanje popolne enakopravne veljave v šoli, uradu in javnem življenju; kateri bodo vsled tega zahtevali pred vsem ustanovitev vseh

PODLISTEK.

11

„Mazepa“.

Povest iz začetka 18. stoletja. — (Spisal Ledenovski.)

IV.

Švedski kralj je bežal z Ruskega. Nesrečna bitka pri Pultavi je bila usodepolna za njegovo moč. Na Švedsko ni hotel bežati. No, želel je, kljub vsej nezgodi, prijeti Rusko. Sklenil je, da najprvo Turčijo pridobi za-se. Z njeno pomočjo je hotel uničiti Petra Velikega.

S tem namenom je bežal z ostanki svoje vojske proti turški meji. Solnce je pripikalo. Krog in krog ni bilo videti nikjer po planjavi ne vasi, ne družega pribežališča.

Karl je bil ves zamišljen. Ob njegovi strani je jahal Orgenstrom. Pustil je kralja na miru in ni govoril skoro nič. Kar je zagledal daleč pred seboj neko temno stvar, ki se je pomikala počasi po ravnini. Vedno bolj se je bližala našima znancema. Orgenstrom je že razločil lahko, da je to konj. Začuden je povprašal samega sebe, kaj da bi neki moglo to biti. Konj sam v pustini? Morda se je zgodila kaka nesreča? Opozoril je kralja na to. Ta je imel druge misli, nego da bi se brigal za tako stvar. Orgenstrom si

potrebnih šol, tudi strokovnih, obrtnih in trgovskih, do tehnike in vsenčlivišča ter združitve vseh slovenskih pokrajin v eno administrativno in pravosodno skupino.»

To je program, katerega mora podpisati sleherni rodoljub.

Koroško. Tukaj je volilno gibanje v popolnem tiru. Nemško nacionalna stranka je za peto kurijo postavila kandidata dra. A. Lemischa, tega zloglasnega nemškega petelina. Nemška katoliška stranka je postavila za kandidata v peti kuriji hišnega posestnika v Milštatu, odvetnika dra. Aleksandra Pupoveca. Glede te kandidature pozivlja »Mir« koroške Slovence, naj se udeležijo volitev ter da naj soglasno volijo dra. Aleksandra Pupoveca. Tudi sicer se koroški Slovenci precej živahno gibljejo in politični voditelji neumorno sklicujejo shode, katerih duša je vrli dež. posl. Grafenauer. Na žalost je silen pritisk Nemcev v minulih dobah, ki se seveda še vedno nadaljuje, napravil uprav grozno nepopravljivo škodo slovenski narodnosti na Koroškem. Ljudstvo se kar ne more otresti mrtvila narodne nezavesti, v katero ga je pahnilo kruto, surovo nemško nasilje, ki ne pozna nikakih mej, in nikakih obzirov do občečloveških pravic, po katerih so vsi narodi enakopravni in po katerih je spoštovati last vsakega naroda, bodi njegovo zemljo, bodi njegov jezik ter sploh njegovo kulturo, katera last je sveta in nedotakljiva. V tem so Nemci vredni naših Italijanov, ki so nam ubijali in nam še ubijajo narod v Istri. Med koroškimi Slovenci se še vedno narodna energija ni vzbudila toliko, da ne bi se celo možje, ki se sicer priznavajo narodnimi, skrivali takoj, kadar bi imeli narodno načelo pokazati v dejanju. Iz tega vzroka imajo tudi Slovenci v beljaškem okraju zabeležiti izid volitev volilnih mož za svojo stranko kakor nepovoljen. Opravičeno pripominja »Mir«, da bo tu treba še mnogo dela, da se obrne na bolje.

No, pa tudi nemško-nacionalna gospodujoča klika v Celovcu je v »ognju boja« nalezela na odlično — blamažo. Deželna vlada je morala namreč prvotne volitve za V. kurijo odložiti na nedoločen čas, ker so se mnogi volilci pritožili, da so volilni zapisnik povsem nepravilno in nepopolno napravljeno. Do te blamaže so nacionalni gospodi pripomogli socialni demokratje, ki so v posebni izdaji svojega lista »Volkswille« z naslovom: »Wie die Arbeiter in Klagenfurt um ihr Wahlrecht geprellt wurden« objavili, da je v volilnih listah komaj 500 delavcev in da je 700—800 delavcev manje vpisanih, nego leta 1897. Tudi v teh volilnih mahinacijah so koroški srdeži podobni našim.

Kandidat dr. Šusteršič in bodoča taktika. Kandidat katoliško-narodne stranke na Kranjskem za V. kurijo je odvetnik gospod dr. Ivan Šusteršič. Ta gospod je te dni na razsežno razvijal svoj program na shodu krščansko-socialnih delavcev v Ljubljani. Marsikaj nam zveni prijazno na uho, kar je govornik razvijal o gospodarskih in socialnih razmerah. Razmere uslužbencev južne železnice so res žalostne. Hvale vredno je, da se hoče kandidat potezati za delavce v tobačni tovarni, za trgovske uslužbence, za dijurniste, in da bo pobijal moderno suženjstvo po tovarnah, na velikih podjetjih, v podzemeljskih rovih: suženjstvo človeka nasproti kapitalu, »ki je hujše nego robstvo v starem veku«. Popolnoma se strinjamo z njim v tem, kar je govoril o pomenu krščanstva za človeštvo. Slednjič moramo povdariti, da njegova izjava za splošno in jednako volilno pravico odgovarja tudi programu naših tržaških in istrskih voditeljev.

Nikakor pa se ne moremo strinjati z njegovimi izjavami v političnem delu govora, ampak moramo najodločneje protestovati proti njim.

Te dni smo izjavili v našem listu, da ne gre, da bi volilec dajali poslancu obvezno direktivo in da bi kandidat grešil, ako bi vsprejel tak imperativen mandat. To stališče naše je povsem korektno, kajti — kakor smo že rekli — taktika se ureja po razmerah, a razmere se lahko spreminjajo čez noč.

Dr. Šusteršič pa je rekel v svojem govoru:

»Kar se mene tiče, jaz tukaj odkrito priznavam in izrekam, da sem brezpogojen nasprotnik obstrukcije in da bom obstrukcijo z vsemi silami pobijal, naj si bom izvoljen, ali ne, kajti moje prepričanje je, da je obstrukcija ne samo v kvar državi, ampak da je obstrukcija tudi v prvi vrsti v veliko kvar ljudstva

in zlasti tistih ljudi, ki ne uživajo nobenih rent, ki ne režejo kuponov, ki delajo in si morajo kruh trdo služiti. Jaz pravim: parlament mora delati, mora izvrševati svojo dolžnost v prid ljudstva in v prid države. Zato je parlament tukaj, in pomisliti je treba, kaj bo, ako se bo vladalo brez parlamenta, ko bomo na milost in nemilost izročeni v roke birokraciji.«

Gospod dr. naj ne zameri, ali nam se zdi, da je v morje — vodo nosil, ko je govoril o škodljivosti obstrukcije in o potrebi, da parlament deluje. Saj temu nikdo ne oporeka!

Ali to le mimogredé. Gospodu dru. smo hoteli reči nekaj drugega: kakor ni dopustno, da bi volilec predpisovali poslancu taktiko, ker ne morejo vedeti, kako se razmere zasučejo, istotako nedopustno je, da bi si poslanec sam že v naprej vezal roko, ko tudi on ne more vedeti, kako se razmere zasučejo. Obstrukcija je zlo, o tem ne treba govoriti dalje. O tem so prepričani Čehi kakor mi. Kaj pa, če obstrukcija postane neizogibna, ultima ratio za Čeha in za nas?! Stvari se snujejo usodno. Saj vidimo, kako vsi odločilni činitelji v državi stopajo na stran nasprotnikov avstrijskih Slovanov. Kričeč dokaz temu je, da vse moči delajo na to, da tržaški in istrski Slovani, kakih 250.000 duš, ostanejo popolnoma brez vsakega zastopstva! — »Prava Naša Sloga« že pravi zmagodobitno v imenu Italijanov in — njihovih zaveznice, da to pot mora pasti tudi Spinčičev mandat! Ni izključeno torej, da se združeni sovražnik pripravljajo na odločilni mahljaj po nas — in to že v bližnji bodočnosti. Pripravljenim nam je torej biti, — zlasti Čehom in Jugo lovanom — da bomo morali stopiti v veliko obupno borbo in »skrajnimi parlamentarnimi sredstvi. Nastati utegne neizogibna potreba obstrukcije, ne le radi Čehov, ampak tudi radi nas! Ali bo imel v tem slučaju dr. Šusteršič sreča, da zaustavi roko, ki jo je njegov lastni brat dvignil v svojo in v našo obrambo?! Ako ga bo imel, potem naj ve, da bo rod naš v teh pokrajinah proklamiral njegov spomin!

Mi nečemo biti proroki, navadni ljudje smo. Zato tudi nečemo trditi, da absolutno pride tako! Ali možno je. Zato moramo povzdigniti svoj glas proti takim obvezam, kakor jih je podal dr. Šusteršič, ki morejo le pogubno uplivati na razpoloženje manje razsodnih mas in sugerirati jim nekako nasprotstvo do onih, ki so naši zavezniki. Ne le takih, da obvez ni smeti jemati na se lahkomisljeno, z ozirom na možnost najkritičnejih dogodkov v bodočnosti, ampak so škodljive in nevarne tudi zato, ker morejo že sedaj slabiti pozicijo zastopnikov naroda češkega!

A kaj smo mi brez češke zaslombe? Brez te zaslombe se le kaj hitro pripravimo na likvidacijo! Seveda se oporeka, da Čehi so storili za nas še malo pozitivnega. In tudi če je to res?! Ali za nas je moralna zaslomba, brez katere se absolutno ne ohranimo na življenju, že to, da narod češki ekzistira in da je močan! Tem večja je ta naša korist, čim močnejši je ta narod, čim težje pada na tehtnico njegova moralna veljavnost. Mi pa naj bi mu z nepremišljenimi in lahkomisljenimi izjavami že v naprej krčili to moralno težo?! Ne, ne, das war kein Meisterschuss, spoštovani gospod dr. Šusteršič! Nekdo je napisal v predvčerajšnjem »Slovenec« izjavo, da poslanci naši morajo biti vredni našega in cesarjevega zaupanja. Ta izjava, v tej obliki, ne odgovarja duhu konstitucionalizma, ki ne dopušča, da se krona vlačí v politične boje. Ali ne odgovarja tudi stališču zdravega narodnega oportunitizma in egoizma. Poslanec uživaj tudi zaupanje onih, brez katerih ne moremo živeti, katerih moralne zaslombe potrebujemo kakor riba vođe za ohranitev svoje ekzistence! In ker take izjave, kakor jo je podal dr. Šusteršič, niso po tem, da bi nam pridobile tako zaupanje, moramo njega besede o bodoči taktiki, ki jo namerja, obzaloovati najgloblje ter jih ne moremo opravičevati niti z vročim temperamentom tega politika, ki mu često ubegava čez mejo z razumom vred.

Še jedno, dve. V večeršnjem političnem pregledu smo nekoliko odgovorili na hlinavski članek v židovski »Neue Fr. Presse«, v katerem se ta glasnica in širiteljica vse nemoralne z drznostjo, ki je lastna le krivonosemu plemenu, postavlja kakor sovražnica nemoralne v politiki. Nemoralno pa vidi v vladini

politiki na Tirolskem. Ta politika da izigrava jedno narodnost proti drugi in ponižuje jeden del dežele pred drugim. Učinek te nemoralne politike da je tak, da je prisilil vse stranke v odločen skupen odpor. In v to falango, ki se pripravlja na boj proti nemoralni politiki prištevata dunajska grešnica — tudi naše primorske Italijane!! Komičnost situacije je naravnost drastična: primorski Italijani s kijem v roki proti izigravanju jedne narodnosti proti drugi in poniževanju jednega dela dežele pred drugim! To bi bil prizor za bogove! Oni proti taki politiki nemoralne, oni, ki se žive in hranijo od take politike, ki bi kar čez noč zlezli v svojo politično malopombnost, čim bi prenehala taka politika!!

Oni naj bi resno nastopili proti izigravanju jedne narodnosti proti drugi, oni, ki hranijo svojo politično ekzistenco baš od tega, da je zistem tako slep, da njih narodnost izigrava proti naši narodnosti?!

Oni naj bi bili proti poniževanju jednega dela dežele pred drugim, ko imajo vso svojo ugodno gospodarsko pozicijo zahvaliti baš temu, da se slovenski del dežele na vnebovpijoč način ponižuje, pred laškim zapostavlja in zanemarlja!! Je že možno, da se primorski Italijani v svojih glasilih postavijo v pozituro takih bojevnikov; ali ta poza bo le — donkišotijada, bo komedija, na kakoršnjih je toliko bogato vse politično življenje naših sodeželanov druge narodnosti. Ne, ne, kdor živi od nemoralne, od tega je smešno pričakovati, da bi res hotel za moralo vihteti svoje kopje!

Tržaške vesti.

Radovedni smo na odgovor Mej neodvisnim socialističnim listom »Avanti« in glasilom »Democratice«, listom »Secolo« nadaljuje boj z neizmanjšano silo. Jasno je že sedaj, kako temeljito so se »zaračunali« demokratje, ako so mislili, da so se že iznebili nadležnega nasprotnika s tem, da so Richarda Camberja tirali pred sodišče. Sploh se zdi, da naši demokratje — ki pa niso drugzega, nego v demokratično pavlo poviti progressisti — iščejo svojo glavno silo v osebnih napadih in v — tožarenju. Vsakako čudni demokratje. Ker pa se jim stvar s Camberjem ni posebno dobro sponesla in ker vidijo, da možu ni lahko do živnega in jim on vrača za vsako gorko dve gorki — so se lotili sedaj drugzega osebja v uredništvu »Avantije«. Sosebno so se ljuto zagnali v Ivana Kušarja. Ta jim seveda ni ostal dolžan in je vrnil z vrhano mero. »Secolo« ni vedel odgovoriti drugzega, nego, da je pozval Kušarja, naj — toži. Kušar odgovarja sedaj dru. Spadoniju kakor glavnemu uredniku »Secola« — ta doktor igra sploh sedaj ulogo, na kateri ga ne zavidamo — da ne toži rad, ker žaljen je bil v listu in v listu zahteva zadoščenje, ali pripravljen je tožiti, ako Spadoni pred pričami ustno ponovi, kar je bilo v »Secolu«, da ga bo mogel tožiti pred sodniki, in ne pred porotniki, ali pa naj privoli, da bo delegirano kako neitalijansko porotno sodišče.

Gospod Kušar je zadel v črno. Kajti lahko je Spadoniju siliti pred porotnike, ki so meso od njega mesa in ki bi Kušarja obsodili že zato, ker je Slovan! Torej le v areno, gosp. Spadoni, ako ste gotovi svoje stvari: ali pred redne sodnike, ali pred neitalijansko porotno sodišče!!

Na odgovor smo res radovedni.

Nagle smrti je umrl prošlo noč 34-letni finančni nadzornik Hugo Lesič pri Sv. Soboti. Truplo pokojnika so spravili v mrtvašnico v Škednju.

V bolnišnico so včeraj sprejeli mej drugimi 55-letnega Emila Sauerja iz ulice Scuole israelitiche št. 2, katerega je povozil neki kolezar (mož je bil ranjen na več mestih) in dninarja Antona Klemence iz ulice Media št. 7, na katerega je v slobodni luki padel neki hlood ter ga težko ranil na desni rami. Zdravniki z resilne postaje mu je bil podelil prvo pomoč.

Nevarna igra. Zadnje dni se je pripetilo opetovano, da so našli na tiru električnega tramwaya kamenje ali druge trde predmete ter je bila nevarnost, da bi vozovi skočili s tira. Redarstvo je prijelo tudi več fantalinov od 8—13 let starih, a jih seveda ni moglo kaznovati, ker so za kazen premladi, a za take malovernosti pa veliki dovolj.

Kaznovana nezvestoba. Včeraj so aretirali na trgu pri Rudečem mostu 18-letno

Josipino L., ker je na javnem trgu pretepalala in vrgla ob tla nekega stražnika, bivšega svojega ljubčka, ki jo je bil po dveletni ljubezni zapustil z otrokom. To vest posnemamo po italijanskih listih.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 17. novembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici S. Giacomo št. 1. ure, železna blagajna in pokištvo; na Corzu št. 22. kože; v ulici S. Sebastiano št. 2, oprema v zalogi, obuvala in lepotežje; na Vrdeli št. 769. pohištvo; v ulici Giulia št. 9, pohištvo; v ulici Cavana št. 8, klavir; pri sv. Alojziju št. 50. pohištvo; v ulici S. Lazzaro šte. 11, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 10.5, ob 2. uri popoldne 13.7 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 759.4 — Danes plima ob 5.57 predp. in ob 6.29 pop.; oseka ob 0.40 predpoludne in ob — popoldne.

Pevsko in bralno društvo »Zastava« v Lonjerju priredi svojo veselico dne 25. t. m. v prostorih konsumnega društva. Vspored so objavi pravočasno. Danes že se obračamo do rodoljubov in bratskih društev s prošnjo za obilen obisk, kajti povedati jim moramo, da to društvo vzdržuje sama mladina in da je žalostno dejstvo, da nima nikakih podpornikov. O d b o r.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je darovala g.a J. Delkin 2 K mesto evetke na Krsto malega Borisa.

Pogrebno društvo »Arimatej« v Lonjerju bo imelo svoj občni zbor dne 21. novembra v prostorih konsumnega društva z nastopnim dnevnim redom: nagovor predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika in volitev odbora.

Vesti iz ostale Primorske.

× »Osar tutto«. S Koperščine nam pišejo: Da bo svet vedel, kako lahoni izvajajo svoje geslo »osar tutto«, naj služi tale zanimiva dogodba:

Pred leti je šlo Lahom za malo glasov, da bi zmagali na državnozbornski volitvi v Istri. Agitatorji, ki so danes, hvale Bogu, na strani svojega naroda, a ki so bili tedaj v službi lahonov, so šli v Koper k enemu voditeljev lahonstva ter so tam požohili, da bi trebalo denarja, da bi kupili nekega našega volilnega moža. Dotični kolovodja v Koprju jim je rekel na to doslovno: »O comprarlo o mazzarło!!!«

Mož, ki mi je to sporočil, je bil navzoč in je pripravljen to s prisego potrditi! Sedaj dajmo besedo možu samemu: »Ko sem šul, kaj vse si upa ta laška gospoda, se mi je začelo gabit in jel sem se sramovati samega sebe! Jaz naj bi šel ubijati moža, ki je poštenjak skozi in skozi! Jaz naj bi prelival kri svojega brata, da bi prejel judeževne groše! Ne, tega mi je bilo preveč. Spoznal sem svojo dolgoletno zmoto in se povrnil k svojemu narodu. da po mogočnosti popravim, kar sem mu škodil v tolikih letih! Sedaj je moje srce mirno, ker vem, da sem Slovence na svoji zemlji!!!«

To so besede našega kmeta, ki je prej služil antikristu in ki je bil ohranil še toliko poštenja v sebi, da je zapustil irredentarje takoj, čim so mu začeli govoriti, naj — ubije svojega bližnjega, ako ga ne more podkupiti!

Trinogi lahonski so želeli pretakati našo kri, a sveti Duh je še o pravem času razsvetlil onega, ki je imel biti — ubijalec za plačilo.

Bog ti plačaj, dragi mož, da si nisi onečastil svojih rok v bratovi krvi! Vam pa, creature, kličem: Svaka sila do vremena.

× Oj Bubba! Naš poročevalec nam piše: V sredo sem bil na Padeni. Za mano je prišel tjakaj tudi — dr. Bubba, župan iz Pirana! Pogledala sva se in zagotavljam vas, da se je on ustrašil mene, da si je Padena piranska podobčina in je dr. Bubba torej pravi padenski župan!

Prišel je agitirat — kakor jaz; no, jaz sem odšel, on je še ostal! Sad najine agitacije se pokaže dne 26. in 27. t. m.

Vederemo, sior Bubba!

× Bartoliča, župana v Pomjanu, pozivljemo, naj da sneti ali popraviti cerkveno uro v Šmarjah, drugače ga bomo tožili za škodo, katero provzročila onim, ki vedo, da gre ta ura vedno eno uro nazaj, ali pa na-

prej! Ala Bartolič! Sedaj so volitve, dajte popraviti turo, ali jo pa pošljite v staro železo!

Agitator.

× Kako nas spoštujejo! Na mestu, kjer bo v Koprju stal kolodvor nove istrske železnice in kjer že kopljejo, je opaziti dva nadpisa. Omeniti moramo, da bo kolodvor na slovenskih tleh in da tam mimo hodi 95% slovenskega ljudstva.

Gori omenjeni nadpisi bi morali opozarjati mimoideče, naj ne stopajo na prostor, namenjeni za kolodvor. Že po zdravem človeškem razumu bi moral biti torej napis v obeh jezicah, zvršen katerih naj bi postavili, ako se jim vidi — potrebno, tudi še druge jezike — denimo nemškega, kitajskega itd. Menite pa, da je tu mesta za slovenski nadpis? Ne, ni ga!

Na slovenski zemlji se slovenskemu ljudstvu ukazuje in zapoveduje v nemško-laškem jeziku in to ob koncu devetnajstega stoletja!! Državni organi so seveda glubi in slepi za taka in slična zastopavanja našega jezika! Več, nego naivni bi morali biti torej, ako bi pričakovali, da ta naš protest kaj izda. Razmere istrske so pač — istrske.

× Viva l' Istria! Ko je bil te dni naš poročevalec v Istri, so ga povsodi v sprejemali uljudno, da, celo pristržno. Ko pa je (v družbi drugih gospodov) došel proti Pučam — namenjen v Kerkavce — je moral na svojo žalost slišati, kako so njemu in spremljevalcem kričali: »Viva Istria« in druge neumnosti!

Nekdaj je bilo polno teh zapeljanih revežev, ki so nam zabavljali z različnimi vskliki, sedaj se je stvar vidno zboljšala, seveda, ako izvzamemo — Puče!

V Pučah žive oni možaki, ki so bili že opisani v »Edinosti« in ki nosijo kratke hlače, a na glavi dolgo kito! Domačini na Pomjansčini jim pravijo — Kitajci! Pa ne samo radi kit, ampak tudi radi tega, ker trdovratno vztrajajo v svoji zaslepljenosti. Ti ljudje so vsi v taboru one gospode, ki hoče Istro prodati Italiji! Mi jih pustimo, naj le bodo, kjer so! Prosimo pa Krikavčane naj bodo pametni in naj podpirajo svoje brate, mesto da se dajo slepariti od lahonov. Živela torej slovanska Istra!

× Kapitan Forempoher oproščen. Kralj. višji sodni dvor v Budimpešti je rešil kapitana Forempoherja, katerega je bilo, kakor znano, sodišče na Reki obsodilo na 4 mesece ječe zaradi krivde na potopu »Ike« pri Reki. Glavni razlog oproščenju je ta, da je tudi angleški parnik »Tyria« zakrivil nesrečo.

Vesti iz Kranjske.

* Osebnosti. Za člana izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole v Ljubljani sta imenovana gg. učiteljski profesor dr. Fran Ilešič in vodnični učitelj Fran Suher.

* Ponesrečil je predvečer zvečer o napolnjevanju steklenic pekovski mojster v Ljubljani, g. Jakob Zalaznik. Obrezal se je na roki tako, da so ga prepeljali v deželno bolnico.

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo, dne 18. novembra 1900

ob 4. uri popoldne

volilna shoda

v Bazovici

v prostorih gostilne gospoda Urbanciča

in v Lonjeru

v »Konsumnem društvu«.

ob 4. uri in pol popoldne

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Pogovor o voltvah.
3. Evtualnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

Razne vesti.

Posnemanja vreden ukaz je izdal francoski vojni minister. V svrhu, da obvaruje vojaštvo zlih posledic alkoholizma, je namreč prepovedal brezpogojno prodajati v kantinah žganje ali alkoholne likere in tiste mešanice, ki se zovejo »aperitif«. Ta prepoved velja za vse kantine v vojašnicah in na ve-

bališčih. V kantinah smejo prodajati v prihodnje samo vino, pivo, mošt in navadne druge pijače, kakor kava, čaj, mleko, čokolado itd., ki ne obsejajo alkohola. Ta ukaz francoskega vojnega ministra se nabije v vseh kantinah in minister pozivlja merodajne činitelje, da ukrepejo, kar treba, da se bo ukaz strogo izvrševal.

Brzojavna poročila.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 15. (K. B.) Danes jutro je ban otvoril sabor.

Nemiri na Turškem.

CARIGRAD 15. (K. B.) »Agence de Constantinople« oporeka vestem inozemskih listov o ustaji v Brusi, češ, da se v vsem tem vilajetu niti za trenotek ni kalil mir.

Bolezen carja Nikolaja.

LONDON 15. (K. B.) »Standard« piše: Iz osebnih in političnih vzrokov želimo, da bi ruski car kmalu ozdravel. Doba, v kateri živimo, je zelo resna. Rusija se je nasproti Kitaju postavila na posebno stališče; to dela velike skrbi vsemom svetu. Bila bi velika nesreča, ako bi se zmanjšal upliv carja Nikolaja, bodisi tudi le vsledčasne bolezni.

Iz nemškega parlamenta.

BEROLIN 15. (K. B.) Državni zbor je zopet grofa Ballestrema z 268 od 294 glasov izvolil predsednikom. V nagovoru je naglašal, da bo varoval popolno nepristranost, ne glede na osebe in stranke ter da bo kolikor mogoče pospeševal državne posle. Podpredsednikom so izvolili zopet poslanca Frege-ja.

Iz ogerskega parlamenta.

BUDIMPEŠTA 15. (K. B.) Pravo sodni odsek zbornice poslancev je danes razpravljal o zakonskem načrtu glede ureditve konzularnih pristojbin. Ko je posl. Ratkay, z ozirom na razmere v Avstriji, izrazil neke pomisleke ter je minister-predsednik dal zahtevana pojasnila, so sprejeli zakonski načrt v obče in potem z nekimi spremembami tudi v podrobnostih.

Nezgodna na železnici.

PARIZ 16. (K. B.) »Matin« javlja, da je soproga poslanika republike Peru, knežinja Canevaro, kakor tudi neka druga oseba umrla vsled poškodb dobljenih, o nezgodi na železnici pri Duxu. »Gaulois« pravi, da je o tej nezgodi izgubilo 15 oseb življenje.

Kuga v južni Afriki.

CAPSTADT 15. (K. B.) Reuter javlja: Med domačini v Simboki blizu Kingwilliamtowna se je pojavila bolezen, o kateri niso, da je kuga. Izmed 8 bolnikov so 3 umrli, četrti umira. Tajnik naselbine javlja, da pač ni dvoma, da je to bubonska kuga. Dosedaj je kuga omejena na naselbino črncev. Izdale so se vse potrebne naredbe.

Ustaja na Kitajskem.

LONDON 15. (K. B.) Taotai Sheng, kitajski generalni ravnatelj železnice in brzojavov, je poslal iz Shangaia mnogo delavcev z gradivom, da osnujejo iz Pekinga zopet brzojavno službo.

BEROLIN 15. (K. B.) »Wolff« javlja iz Shangaia: Vest v novinah, da je 2500 kitajskih vojakov z juga pri Čingkiaagu prekoračilo glavno reko, da se v Pekingu postavijo pod poveljstvo Li-hung-čanga, popravljajo s kitajske strani v smislu, da se je 500 prebivalcev pokrajine Kanton iz osebne udanosti ponudilo Li-hung-čangu za osebno stražo ter v to svrhu odšlo čez Yangtsun proti severu.

LONDON 16. (K. B.) »Daily Telegraph« javljajo iz Shangaia z dne 14. t. m.: Glasom zanesljivih zasebnih vest iz Šangginga je prine Tuan ukazal pokrajinskim uradnikom v Čengtungu, da pripravijo vse potrebno za sprejem cesarice-udove. Listu »Daily News« javljajo dne 14. iz Shangaia: Taotai Šeng je javil, da je danes prejel neki tajni edikt, ki obsoja princa Tuana in Čingkianga v dosmrtno ječo, Yushiena pa v proganstvo in prisilno delo na skrajni meji države.

LONDON 15. (K. B.) »Times« javljajo iz New-Yorka: Uspeli politike Mac Kinleya je ta, da sta se Kitaj in Evropa prepričala, da o sporu med Kitajem in krščanstvom stojijo Zedinjene države na strani Kitaja, ali vsaj, da so zapustile evropski concert. Sedanjo trdovratnost Kitaja je morda pripisati dejstvu, da so se Kitajci prepričali, da se je ameriška vlada ločila od skupnega civilizatoričnega dela; ni misliti sicer,

da bi Zedinjene države bile za mir za vsako ceno, vsakako pa so hotele koristim Kitaja ali lastnemu interesu žrtvovati mnogo in velike koristi krščanstva. Ameriška vlada si je pridobila simpatije Kitaja; da bi si pa zamogla pridobiti tudi simpatije Evrope, tega ni pričakovati.

LONDON 15. (K. B.) Glasom poročila lista »Times« iz Pekinga so kitajski mirovni posredovalci sprejeli brzojavko cesarice-udove z dne 10. t. m., v kateri jih cesarica-udova graja, ker niso preprečili odposiljatve kaznovalne ekspedicije v notranjost. Cesarica-udova da izdaja vedno nove dekrete, s katerimi imenuje uradnike.

Vojna v južni Afriki.

PORT SAID 14. (K. B.) Reuter javlja: Parnik »Gelderland« je prispel danes jutro semkaj.

PORT SAID 15. (K. B.) Reuter javlja: Predsednik Krüger je odklonil vsaki pogovor s poročevalcem nekega lista. »Gelderland« odpluje danes popoldne odtod, ni pa znano, kam.

STANDERTON 14. (K. B.) Reuter javlja: General Rayes je prispel semkaj s trenom iz Ladysmitha. Na vsem potu so Buri nadlegovali Angleže, ki imajo 3 mrtvece in 7 ranjencev.

LONDON 15. (K. B.) »Standard« javljajo iz Lizbone, da je portugalska vlada generalnemu konzulu južno-afriških republik v Lourenco Marquezu brzojavnim potom odtegnila eksekutur (potrdjenje pooblaščenosti).

COLESBERG 14. (K. B.) Reuter javlja: Tukaj mislijo, da so Buri zapustili svoje stališče od Hulippvilla proti jugu; kajti dva angleška trena sta lahko šla todi, ne da bi naletela na odpor.

GRADOCK 14. (K. B.) Buri so presenetili 15 milj od Vryburga oddelek policijske čete, ustanovljene nedavno v Kimberleyu. 60 policijskih dobrovoljcev jim je prihitelo na pomoč ter jih rešilo. Sedem Burov je padlo, nekega korneta so ranili in ujeli. Angleži so izgubili 3 može. Buri so postreljali 60 konj.

Trgovina in promet.

Načrt trgovinskega računarstva.

(Dalje.)

Pravila: Produkt se ne izpremeni, ako zamenjamo njegove činitelje. (To pravilo velja samo za slučaj, da je multiplikand neimenovano število; če je pa količina, moramo zamenjati ob enem tudi multiplikandovo ime: 3 kg × 5 = 5 kg × 3 = 15 kg).

Določeno število se ne izpremeni, ako ga pomnožimo s številom 1. Ako pomnožimo določeno število z 0, dobimo pomnožek 0.

Vsoto množimo s številom, ako pomnožimo vsak sumand s številom ter seštejemo dobljene (delske) produkte:

$$24 \times 8 = (20 + 4) \times 8 = 160 + 32 = 192$$

Razliko množimo s številom, ako pomnožimo minuend in subtrahend s številom ter izvedemo odštevanje t. j. odštejemo od prvega delskega produkta drugi:

$$18 \times 9 = (20 - 2) \times 9 = 180 - 18 = 162.$$

Število množimo s svoto, ako ga pomnožimo z vsakim sumandom in seštejemo delske produkte:

$$6 \times 23 = 6 \times (20 + 3) = 120 + 18 = 138.$$

Število množimo s produktom dveh faktorjev, ako ga pomnožimo z jednim in rezultat z drugim faktorjem

$$15 \times 32 = 15 \times (4 \times 8) = 60 \times 8 = 480$$

(Vsa ta pravila veljajo za računanje na pamet).

Za prakso: O pismenem množenju, kadar je multiplikand mnogoštevilo število, pišemo jednice pod jednice itd. Govoriti se sme le toliko, kolikor je neobhodno potrebno: produkte in števila, ki jih je prištevati jednotam višjega reda.

Celo število množimo z 10, 100, 1000 itd. (z dekadično jednoto), ako pripišemo število 1, 2, 3 itd. ničle (kolikor se jih nahaja v dotični dekadični jednoti.)

Množnoštevilo število množimo z mnogoštevilo, ako pomnožimo ves multiplikand zaporedoma z vsako multiplikandovo številko, začevši s številko najvišjega reda; o pisanju delskih produktov drugega pod drugim pomikamo vsakega naslednjega za jedno mesto proti desni ter jih seštejemo.

Računski prikrajški: Multiplikiranje s 25. 25 je 4. ti del od 100; multiplikiramo torej faktor s 4 in delimo drugi s 4: 32 × 25 = 32/4 × 100 = 800 4 × 75 = 300; vzemimo od drugega faktorja

4ti del ter ga množimo s 300 n. p.:

$$75 \times 24 = 300 \times 6 = 1800.$$

Množenje z 9. Namesto z 9 množimo z 10, t. j. pripišemo 1 ničlo ter odštejemo določeno število: 1886 × 9

18860

1886

16974

$$46 \times 99 = 4600 - 46 = 4554$$

$$248 \times 49 = 248 \times 50 - 248 = 12400 - 248 = 12152$$

$$79 \times 14 = 80 \times 14 - 14 = 1106.$$

Preskušnja. Zamenjaj faktorje ter računaj še enkrat. (Nadaljne, krajše preskušnje upoznajo pozneje. (Pride še.)

Trgovinske vesti.

Budimpešta 15. Pšenica za oktober K. — do — Pšenica za april 1901 K. 7.63 do 7.64 K. Rž za oktober K. 7.85 do 7.87 Rž za april K. 7.23 do 7.24 Oves za oktober K. — do — Oves za april K. 5.60 do 5.61 Koruza za september — do — Koruza za oktober — do — Koruza za maj 1901 K. 5.09 do 5.10

Pšenica: ponudbe dobre, povpraševanje zmeroma mirno. Prodaja 20.000 m. st. nespremenjeno, stalno Vreme: oblačno.

Hamburg 15. Trg za kavo. Santos good average za december 35.50, za mare 36.25 za maj 36.75 za september 37.50 Denar.

Havre 15. Santos good average za november po 50 kg. Fres. 43.—, za mare po 50 kg. Fres. 43.50

Dunajska borza dne 14. novembra.

	čeraj	danes
Državni dolg v papirju	98.15	—
„ „ v srebru	97.90	—
Avstrijska renta v zlatu	115.05	—
„ „ „ kronah 4%	98.45	—
Kreditne akcije	663.50	—
London 10 Lsr.	240.65	—
20 mark	23.52	—
Napoleoni	19.19	—
100 italijanskih lir	90.65	—
Cikini	11.38	—

Prva slov. zaloga pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

se nahaja

v Trstu, Via Piazzas vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarjih, srečnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železice brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.

Odposiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvrše iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantiš

čevlj. mojster

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelmala Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hliša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo.

Dunajska filjalka
Hranilne vloge na knjižice s 4⁰/₁₀₀.
 Menjalnica, borzno posredovanje, posejila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranj obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
 Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budnjevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Zaloga pohištva in ogledal

RAFAELA ITALIA

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Assicurazioni generali

V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1893.	glid.	58.071.673-84
Premije za poterjati v naslednjih letih		30.541.700-64
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894.		169.929.625-03
Plačana povračila:		
a) v letu 1894.		9.737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894.		292.401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne **Fabris**.)

J. PIPAN & Co

Zaloga kave, riža in olja.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki provzročajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živcev (haemorrhoidične bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ličvedne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter. Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tvorjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. To dokazujejo mnogoštevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 glid. 50 nvc. in 2 glid. v lekarnah v Trstu, Sezani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarne v Trstu **Piazza grande št. 3** **Via Nuova št. 27** in **Via del Pesce** po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskem poštne in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 320,0, mane 30,0, koprive, janeža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lecanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.

NOVO tržaško pogrebno podjetje
L. Mozetič
 vodja: L. Montanelli
 Via Torrente (Ponte della Fabbra)
 Izbor bisernih in porcelanskih in nagrobnih vencev, trakov, etik, spominov itd.

Pekarna
 „Pri domači peki z Grete“
 se nabaja v
 Trst. — ulici Riborgo št. 15 — Trst.
 Priporoča svojim rojakom v mestu in sosedno svojim starim oljnikom trikrat na dan svež kruh in razno drugo fino pecivo.

TISKARNA „EDINOST“
izdeluje

vabila k veseliam in plesom, plakate, račune (fakture), zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi in elegantnimi škatljicami, listke za oddajo in sprejem blaga in pošiljatev, opominjalnice, dopisnice, tiskovine po uzoru za zasebnike, odvetnike, notarje, urade, društva, trgovske knjige, osmrtnice, poročna naznana itd. itd.

IZDAJA:

Dnevnik „EDINOST“
in
ženski list „SLOVENKA“

TISKA:

Šaljivi list „BRIVEC“
in
„Gospodarski list“
glasilo „Trž. kmetijske družbe“.

V zalogi tiskarne „Edinost“ sta izšla v slovenskem prevodu ter je dobiti povesti slavnega hrvatskega pisatelja Avgusta Senoe:

„Cuvaj se senjske roke“
in
„BARON IVICA“.

Ustanovljena leta 1898.

TISKARNA „EDINOST“

Telefon št. 870. Telefon št. 870.

Ulica Carintia št. 12. TRST Ulica Carintia št. 12.

Računi se plačajo v ulici Molin piccolo št. 3, II. n.

Preskrbljena z najnovjšimi črkami.

Sprejema naročila na vsakovrstne tiskovine.

Use točno in po zmernih cenah

POZOR! Tiskarna „Edinost“ je ustanovljena od rodoljubov v podporo listu „Edinost“ ter se ves čisti dobiček uporablja v poboljšanje tega glasila tržaških Slovencev.

Kdor podpira tiskarno „Edinost“ podpira tudi list „Edinost“!!

Kdor podpira tiskarno „Edinost“, podpira tudi list „Edinost“.

„Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4¹/₂% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Eskompt menjic najkulantneje. Borzna naročila.